

Tidlig sprogstart = begejstring, bevidsthed og bevægelse

Stenløse Privatskole har fokus på sprog. Sidste år satte de for alvor skub i tidlig sprogstart, med engelsk i 0. klasse. På bare et år kan de se tydelige tegn på succes. Både elevernes gå-på-mod og begejstring for at tale forøges. PS Praktisk Sprog var på besøg i to forskellige engelsk-timer.

Af Louise Wandel

'Show me your hands'. Straks rækkes et hav af små hænder i vejret. 'Great – now let's count together'. Og så ledsages hænderne af et tydeligt kor 'one, two, three ...'

PS Praktisk Sprog er på besøg på Stenløse Privatskole. Første stop er hos engelsklærer Stine Bruun Thomsen i 2B, som har haft engelsk i et år. Efter at Stine og eleverne har taget numrene fra 1 til 10 sammen, bliver opgaven lidt sværere.

"Now, show me three fingers." Med den ene hånd vifter eleverne med 3 fingre, mens den anden hånd er strakt lige i vejret og signalerer et tydeligt 'vælg mig – vælg MIG!'

Eleverne vil meget gerne sige noget, og det er netop en af gevinsterne ved tidlig sprogstart, fortæller skoleleder, Karina Alsing:

"Ved at starte tidligt, formår vi at fange eleverne før de bliver generte, og det giver dem selvtillid i forhold til at tale et andet sprog og i forhold til læring generelt."

SPROG TAGERTID

På skolen i Stenløse har Karina Alsing holdt sig for øje, at tidlig sprogstart ikke måtte betyde, at der blev taget timer fra engelsk senere hen i

skoleforløbet, eller fra andre fag. At strække samme antal timer over et længere forløb vil ikke give resultater, mener skolelederen. Sprogfagene skal tilføres flere timer, hvis man vil starte tidligere. Derfor får eleverne på Stenløse Privatskole én lektions engelskundervisning om ugen i 0. og 1. klasse. Og to lektioner om ugen i 2. og 3. klasse. Og, tilføjer Karina Alsing, så er det også vigtigt, at lærerne er linjefagsuddannede, for de skal have en solid faglig ballast med sig, når de skal undervise de små og meget modtagelige elever.

BEGEJSTRING HOS ELEVERNE

Tilbage hos 2B er eleverne gået fra tallene til farverne. Stine Bruun Thomsen har skrevet farverne med store blokbogstaver på tavlen og med hver farve spørger hun klassen 'Which colour is yellow?' Hænderne ryger op igen, og Stine vælger en dreng.

'Nikolaj, what is yellow in Danish?' Drengen siger 'gul', og Stine svarer 'Yes, very good! Will you come up and find it for me?' Nikolaj går op til tavlen og viser hvilket et af ordene, der er 'yellow', alt imens de andre elever farver ordet 'yellow' i deres arbejds hæfte.

At gloserne læres ved både at sige, udpege og farve ordene, er eleverne glade for. Når eleverne bliver spurgt om, hvordan de oplever den tidlige engelskundervisning, er der adskillige som svarer ligesom Thea Bogø:

"Jeg synes det er sjovt, at man skal finde og røre den farve, der bliver sagt."

Stine Bruun Thomsens kropssprog arbejder på overtid gennem hele timen. Hun taler langsomt, højt og

tydeligt – og kun på engelsk. Eleverne henvender sig ofte til hende på dansk, hun lytter og svarer dem på engelsk. At hun konsekvent holder sig til engelsk betyder, at eleverne udvikler deres ordforråd hurtigere end ellers, og det gavner selvfølgelig sprogtilegnelsen væsentligt. Men, som Maria Canelita Munk Rasmussen på 8 år fortæller, så kan det også være nyttigt i andre sammenhænge; nu kan hun nemlig forstå sine forældres hemmeligheder, når de taler på engelsk, for at hun ikke skal forstå, det de siger.

'HEAD & SHOULDERS'

Næste stop på Stenløse Privatskole er hos Tina Hippe Hansen som har 3B, der også har haft engelsk i et år. Klassen skal i gang med at repetere emnet 'the body'. De havde om kroppen i anden klasse, og det glæder Tina rigtig meget, at eleverne kan huske mange af gloserne.

Tina peger på sit hoved og spørger, 'What is this?' Og svaret lyder prompte 'HEAD'. Tinas hænder bevæger sig ned til skuldrene og klassen svarer 'SHOULDERS'. Dette ringer en klokke for en af drengene, som højtlydt indskyder:

"Det er der også en shampoo, der hedder."

3B kan ikke bare huske ordene, de er tydeligvis også begyndt at lægge mærke til, hvor ordene optræder uden for klasselokalet. Elevernes tidlige sprogstart har vækket en sproglig opmærksomhed i dem.

'VI KAN DEN JO UDEN TEKSTEN'

Klassen skal også synge sommerens

populære sang 'Dumb Ways to Die' – en australsk reklame som på underholdende vis skal få folk til at lade være med at gå over jernbaneskinneerne. Men teknikken driller, og Tina kan ikke få projekteren til at få forbindelse til computeren, så hun kan vise sangteksten samtidig med, at de hører melodien. Hun begynder at undskylde og sige, at klassen må synge den en anden dag. Men hun når ikke at gøre sætningen færdig, før en af eleverne siger,

'Det er lige meget med computeren. Vi kan den jo uden teksten!' Når musikken starter, stemmer eleverne i, og for Tina Hippe Hansen illustrerer denne hændelse endnu en af fordelene ved tidlig sprogstart, nemlig det, at elevernes gå-på-mod får et gevaldigt løft. Hun oplever, at eleverne bliver modigere og ikke lader sig begrænse af generthed. Tværtimod. De kaster sig næsten bogstaveligt ud i sproget og suger selv svære og usædvanlige ord til sig.

Foto: Louise Wandel

Gode grunde til tidlig sprogstart

PS Praktisk Sprog har spurgt fire lærere, som har erfaringer med henholdsvis tidlig sprogstart i engelsk og i tysk om hvorfor, de mener, det er vigtigt at starte tidligt.

ENGELSK

Jane Gamsgård, Søndervangskolen i Viby ved Århus begyndte at arbejde med tidlig engelsk for 3 år siden:

// En central fordel ved tidlig sprogstart er, at eleverne får styrket deres sproglige selvtillid.

Nete Cleeman, freelance konsulent og kursusarrangør med fokus på tidlig engelsk. Var igennem 5 år kursusleder for alle tidlig engelskkurser i Århus:

// Størst og først er børnenes store sproglige selvtillid. De oplever den tidlige engelskundervisning som en naturlig del af hverdagen, da aktiviteterne er nærværende og bygger på leg og samvær. Engelsk tilbyder fra første færd, at børnene lærer, 'får noget at vide, de ikke vidste i forvejen'. Det giver interesse og motivation til sprogtiltagelse.

TYSK

Finn Højland-Nielsen, Sorø Privatskole, hvor de netop er startet med tysk i 4., 5. og 6. klasse:

// Den helt store positive ting jeg oplever, er børnenes nysgerrighed og åbenhed. Helt konkret betyder det, at det er meget let at få eleverne til at sige ting i kor, hvilket er en kæmpe fordel, når vi øver os i *ich-* og *ach-*lyde.

Bente Højgaard Gardarsson, Christianshavns Døttreskole, hvor eleverne igennem de sidste 10 år har fået 2 timers tysk i 6. klasse:

// Eleverne er videbegærlige og motiverede og synes, det er spændende at lære et nyt sprog. De lærer forskellige måder at tilegne sig et ordforråd på og får indsigt i, hvordan andet fremmedsprog ligner dansk eller engelsk.

Lærernes bedste råd til tidlig sprogstart

ENGELSK

Jane Gamsgård

// Det er vigtigt at stimulere elevernes sproglige opmærksomhed gennem leg, sang, drama, højtlesning, storyline, spil, CL-strukturer mm. Det er væsentligt, at timerne har fokus på lytte og talefærdighederne samt ordforråds-tilegnelse.

Nete Cleeman

// Man taler og udtrykker sig med hele kroppen, viser, gør, synger, remser – ingen ord uden handling. Børnene gør præcis som dig, taler og udtaler som du, efteraber din mimik og dit kropssprog. Denne konstante 'performance' i ord og handling kræver omstilling og øvelse.

TYSK

Finn Højland-Nielsen

// Det vigtigste er at sige noget på tysk. Eleverne skal præsentere sig selv og deres familie, lære tallene og at kunne sige klokken. Det er en god ide at starte med simple sætninger, som eleverne skal gætte betydningen af, samtidig med at de aflæser lærerens kropssprog.

Bente Højgaard Gardarsson:

// CL-strukturer er velegnede, såsom Makkerlæsning, (Duetlesen), Quiz og byt og Mix og match. Det er også populært med mobilløb. Fx Familie-Rallye, hvor plancher af forskellige familiemedlemmer er hængt op med korte informationer om familiemæssig status, navn, alder og fritidsinteresse. Eleverne optager så hinanden, mens de på skift fortæller om et familiemedlem.

PS har stillet undervisningsminister Christine Antorini spørgsmål om tidlig sprogstart

1. Hvilke tanker har der været bag ønsket om at styrke fremmedsprogene i folkeskolen?

"Ved at styrke fremmedsprogene i folkeskolen ruster vi vores elever til den stigende internationalisering. Derudover kan vi understøtte den viden mange elever allerede har om andre lande og sprog."

2. Har der været tanker om at gøre fremmedsprog obligatorisk i folkeskolen?

"Nej, men vi vil gøre det lettere for skolerne at tilbyde tredje fremmedsprog som et valgfag. Det har vi gjort ved at tilføje flere valgfagstimer."

3. Hvilke forventninger er der m.h.t. indførelse af nye fremmedsprog som fx spansk og kinesisk?

"Jeg håber, at de kommuner og skoler, der har lyst og mulighed for det, vil tilbyde fremmedsprog som for eksempel spansk og kinesisk."

4. Hvilke succeskriterier er der opstillet for styrkelsen af fremmedsprogene, og hvordan er evalueringen heraf tænkt?

"Der vil blive foretaget en generel evaluering af folkeskolereformen. Her vil fremmedsprogene også indgå. Vi har ikke fastsat rammerne for denne evaluering endnu."

5. Engelsk er blevet styrket med 2 timer i det samlede forløb. Når man ønsker en styrkelse af 2. fremmedsprog, hvordan kan det så være, at det samlede forløb kun er øget med 1 time, og at timetallet i udskolingen er formindsket fra 3 til 4

6. Sker der på den baggrund ændringer i prøveformen og kravene til elevernes færdigheder? I så fald hvilke?

"Det er ikke planen på nuværende tidspunkt."

6. Sker der på den baggrund ændringer i prøveformen og kravene til elevernes færdigheder? I så fald hvilke?

"Vi arbejder på at præcisere og forenkle Fælles Mål. Her vil fremmedsprogene også blive omskrevet, og der vil blive formuleret nye mål for fremmedsprogene. De skal afspejle elevernes udvikling i fremmedsprogene på baggrund af, at vi nu fremrykker engelsk til 1. klasse og andet fremmedsprog til 5. klasse. Prøverne skal selvfølgelig afspejle målene, så der vil derfor også kunne komme ændringer i prøverne i fremmedsprogene."

7. Hvilke tanker er der gjort m.h.t. ændring af mål og indhold i fremmedsprogene, og hvornår kommer der nye mål?

"Fremmedsprogene er del af den generelle forenkling og præcisering af Fælles Mål. De skal være udarbejdet til, at målene kan træde i kraft ved skoleårets start i 2014."

8. Vil der være krav fra centralt hold om, at lærere, der skal undervise i begynderprog fra 2014, skal være linjefagsuddannede?

"I reformen er der et krav om, at alle elever i folkeskolen i 2020 skal undervises af lærere, som enten har undervisningskompetence (tidligere linjefag) fra læreruddannelsen i de fag, de underviser i, eller har opnået en tilsvarende faglig kompetence via deres efteruddannelse. Målsætningen omfatter alle fag og alle klassetrin – altså også fremmedsprogene. Der er desuden blevet afsat en milliard kroner til efteruddannelse i forbindelse med reformen."

9. Hvad er ministerens bedste råd til de lærere, der skal i gang med tidlig sprogstart fra 2014?

"Mit bedste råd er, at man skal se på de skoler, hvor man allerede har arbejdet med tidlig sprogstart, og trække på deres gode erfaringer."